

Z kraje

Dráhy vyšly postiženým vstříc

Světlá nad Sázavou • Handicapovaným lidem se na Vysočině žije zase o něco lépe. Na vlakovém nádraží ve Světlé nad Sázavou je v provozu plošina, která umožní vozíčkářům nastupovat a vystupovat z vagonů.

Na Vysočině je to už čtvrté podobné zařízení. „Nádraží ve Světlé není vybavené nástupišti pro plné využití plošiny a tak zde vlak musí zastavit dveřmi přesně proti přechodu přes koleje, aby zde bylo možné s plo-

šinou manipulovat,“ obdivoval práci železničářů při slavnostním uvedení plošiny do provozu krajský radní pro dopravu Václav Kodet (KDU-ČSL).

Už příští rok by mělo nádraží v Havlíčkově Brodě, které je významným železničním uzlem, získat nové speciální výtahy, podchody a úpravy plošin pro postižené. Podobná zařízení, jako je to světelské, by měla být i v Pelhřimově, Přibyslavě, Třebíči a dalších nádražích.

Senioři brzy ovládnou počítače

Vysočina • Psát texty, upravovat fotografie anebo brouzdat internetem. To se mají naučit senioři v kraji s počítači díky jednomu z programů Fondu Vysočiny. Z 28 projektů bylo vybráno 11 škol a neziskových organizací, které s pomocí 600. 000 Kč mohou nakoupit potřebné vybavení a připravit výukové programy pro starší spoluobčany. „Inspirovali jsme se úspěšným programem jihlavského magistrátu Internet pro seniory,“ říká náměstek hejtmána František Dohnal (nez, KDU-ČSL) a dodává: „Stojí za to nabídnout tuto možnost i ostatním městům a obcím.“

Obce dostanou příspěvek na vytvoření územních plánů

Vysočina • Kraj letos zaplatí bezmála šest milionů korun, kterými pomůže k územním plánům 66 obcím. Pokud by jim totiž kraj nepřispěl, některé by si územní plány vůbec nemohly dovolit pořídit. Přitom jsou bez územních plánů zbaveny například možnosti žádat o dotace. „Jestliže má obec roční rozpočet 300.000 korun a územní plán

je stojí 150.000, bez naší pomoci se neobejde,“ vysvětlil hejtmán Vysočiny Miloš Vystřil (ODS).

Územní plán je dokument, který stanoví, kde se v obci například mohou stavět rodinné domky, kde jsou místa pro výrobu a kudy povedou příští silnice. Obce tak vlastně plánují svůj rozvoj i na několik desítek let dopředu.

Nezaměstnanost se na začátku roku o půl procenta zvýšila

Vysočina • V lednu přibylo na úradech práce Vysočiny více než 1200 uchazečů o práci, míra nezaměstnanosti se tak o půl procentní-

ho bodu zvýšila na 9,4 procenta. V kraji dnes hledá zaměstnání téměř 25.800 lidí, více než třetina tohoto počtu připadá na Třebíčsko.

Pěstounské rodiny viděly Zlatovlásku

Vondráček: Dobro se vrací všem, kdo jej dávají ■ Zejména v době krize rodiny a rodinných hodnot

Jihlava • Pěstounské rodiny z Vysočiny se sešly v Horáckém divadle Jihlava na slavnostním představení pohádky Zlatovláska. Setkání pořádal krajský odbor sociálních věcí a zdravotnictví.

Téměř všechny ústavy sociální péče a dvaatřicet pěstounských rodin z celého kraje se letos potkaly poprvé. „Jiřík z pohádky Zlatovláska konal dobro, které se mu vrátilo. Vrátil se také určitě všem, co dávají lásku zdravým i handicapovaným dětem. Zejména v době, kdy se v tak velké míře setkáváme s krizí rodiny a rodinných hodnot,“ řekl před představením krajský radní pro sociální věci Jiří Vondráček (KDU-ČSL).

Setkání pěstounských rodin nejsou na Vysočině nijak výjimečné. Před Vánoci měly například pěstouni s dětmi společně plavání v aquaparku a mezi neúspěšnější akce patřilo letní setkání v dětském táboře Kalich. Letos připravuje odbor sociálních věcí

Vedoucí odboru zdravotnictví a sociálních věcí Věra Švarcová a radní Jiří Vondráček divadelní představení zahájili. Foto: Luboš Pavlíček

letní tábor, na který se mohou děti ve věku od šesti do 13 let těšit na přelomu června a července. „Sna-

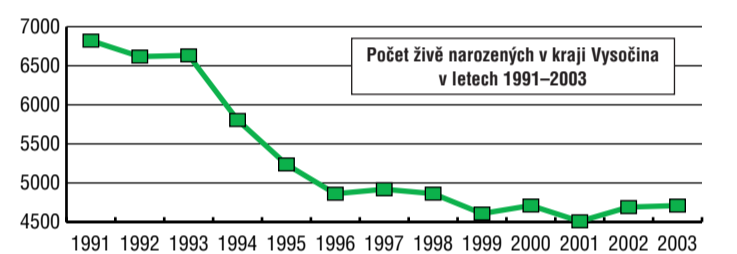
žíme se tím přihlásit k odpovědnosti za pěstounskou péči, která nám náleží a nejen to, přispíváme ke kamarádství a přátelství mezi dětmi a jejich pěstouny – rodiči,“ vysvětlil Jiří Vondráček.

Region pohledem statistiků**Děti: poslední roky mírný nárůst**

Kraj Vysočina se v minulosti dlouhodobě vyznačoval vysokým přirozeným přírůstkem obyvatelstva. Ten v období po 2. světové válce bohatě nahrazoval úbytek obyvatelstva způsobený stěhováním, takže mezi prvním poválečným sčítáním v roce 1950 a rokem 1991 počet obyvatel v kraji Vysočina vzrostl téměř o 60 tisíc.

Současný nepříznivý demografický vývoj v České republice se promítl i do území kraje, a tak v roce 1995 kraj Vysočina poprvé zaznamenal ztrátu obyvatelstva způsobenou přirozenou mě-

nou. V letech 1996 – 2002 činil v kraji přirozený úbytek obyvatelstva (rozdíl počtu živě narozených a zemřelých) více než 3.900 osob, tedy asi 550 ročně (v roce 2002 to bylo –463 osob). V relativním vyjádření je to však méně než republikový úhrn: přirozený úbytek obyvatelstva v kraji Vysočina činil v uvedeném období průměrně ročně –1,1 procenta, zatímco v celé ČR –1,8 procenta. Grafy ukazují jednu z příčin: počty narozených dětí od roku 1991 klesají, jen v posledních dvou letech lze vysledovat mírný vzestupný trend.

Rozhovor měsíce**Váňa: Předvídat změny klimatu je ošidné**

V západním cípu kraje Vysočina, u Košetice na Pelhřimovsku, je nenápadná hydrometeorologická stanice. Musíte se snažit, abyste ji vůbec našli. Zapadák? Kdepak. Moderní pracoviště sledující řadu důležitých údajů o čistotě vzduchu i pudy a také o tolik obávaném oteplování planety. Hovoříme s vedoucím pracoviště Milanem Váňou.

„Hlavní prací této stanice není klasická meteorologie, ale zabezpečování účasti České republiky na mezinárodních programech

sledování kvality ovzduší. Naše země podepsala konvenci o přenosu škodlivin mezi evropskými státy a tak má povinnost provozovat takovou stanici. Jsme součástí mezinárodních pozorovacích sítí, které zachycují změny ve složení atmosféry v regionálním i světovém měřítku.“

Není to divné, měřit znečištění právě u nás v kraji, kde máme ovzduší čisté?

„Naopak, je to nutné. Stanice pro měření dlouhodobých trendů v pohybu a výskytu škodlivin musí stát v oblasti, která je relativně čistá, kde nejsou žádné přímé zdroje znečištění. Nemělo by smysl měřit znečištění někde pod komínem.“

Z našeho kraje odcházejí data do důležitých a prestižních mezinárodních programů. Popište nám je stručně.

„Jsou to tři programy. V programu EMEP pomáháme mapovat jak různé škodliviny přecházejí hranice. Následuje GAW – globální sledování atmosféry – celosvětový program řízený světovou meteorologickou organizací. Tam sbíráme data, ze kterých se pak skládají informace o vlivu lidské činnosti na globální oteplování planety. Třetí je integrovaný monitoring. Tam sledujeme, jak se škodliviny přesunují mezi jednotlivými složkami přírodního prostředí, tedy mezi ovzduším, srážkami, půdou či povrchovou vodou.“

V jednom z programů jste zmínil globální oteplování, to je hodně diskutovaná věc. Pozorujete jeho projevy i v našem kraji?

„I u nás jsou jednoznačné signály, že dochází k oteplování. V posledních letech je tu jasně pozorovatelný nárůst průměrné teploty. U nás to dělá v období od roku 1988 až po současnost téměř jeden stupeň.“

Jeden stupeň? Nad tím je třeba se pozastavovat?

„Rozhodně. Jeden stupeň je v tomto ohledu velice mnoho a pokud by tento nárůst pokračoval, mělo by to velice dramatické důsledky. Obecně přijatou teorií je, že velice významný podíl na tom oteplování má činnost člověka. Vědci se ale liší v názoru jak se situace v budoucnosti vyvine. Existuje mnoho scénářů včetně velice katastrofických.“

Jak by se to mohlo projevit u nás, v našem kraji?

U nás by ty přímé dopady zřejmě neby-

ly tak katastrofické. Opět existují odhady, že by u nás mohlo být sušší a teplejší klima srovnatelné s dnešním jižním Maďarskem. Dělalí jsme tu dokonce rozbor, ze kterého vyplynulo, že by se i v našem kraji mohlo dařit teplotnějším druhům rostlin. Velice dobře nám vyšly třeba meruňky. Skutečné změny a jejich tempo je ale velice ošidné předvídat. Naši generace se to zřejmě ještě výrazně nedotkne.“

Strach z budoucnosti tedy není na místě?

„Co by nás mělo znepokojovat už v těchto letech, je vyšší přítomnost extrémů v počasí. Došlo k rozkolísání počasí. Asi musíme očekávat častější

extrémy, na jedné straně sucho, na druhé povodně, bouře a podobné jevy. Lidé se tím každopádně musí intenzivně zabývat a i měření z naší stanice mohou přispět k mapování a řešení situace.“

Vedoucí observatoře ČHMÚ Košetice Milan Váňa u měřících přístrojů. Foto: archiv Deníků Bohemia

Charakteristiky posledních let

2000 – nejteplejší rok v historii měření (celoroční průměr 8,9 °C)

2002 – katastrofální povodně, nejvlhčí rok, nejvíce srážek (roční úhrn 776,9 mm – průměr let 1983–2004 je přitom 627,5 mm)

2003 – neteplejší léto, největší sucho (průměrná teplota červen-srpen 19,2°C)

2004 – „normální“ rok, 7,4°C průměrná teplota (+0,3°C nad dlouhodobý třicetiletý průměr let 1961–1990), roční úhrn srážek 636 mm

zdroj: stanice ČHMÚ Košetice